

עפ"ת 24595/06/15 - עמאד ג'דבאן נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

6 באוקטובר 2015

עפ"ת 24595-06-15 ג'דבאן נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני: 201321/2014

בפני כבוד השופטת רונית בש

המערער עמאד ג'דבאן

נגד

המשיבה מדינת ישראל

פסק דין

1. לפני ערעור על גזר הדין מיום 3.5.15, אשר ניתן בתיק פלא 2617-05-14 בבית משפט השלום לתעבורה בעכו (להלן: "גזר הדין") ע"י כב' השופט אבישי קאופמן (להלן: "בית משפט קמא"), לפיו הורשע המערער, על פי הודאתו, בביצוע העבירות העולות מכתב האישום בפני בית משפט קמא- בעבירה של נהיגה ללא רישיון נהיגה- רישיון נהיגה פקע יותר מ- 12 חודש, עבירה לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: "פקודת התעבורה"), בעבירה של נהיגה בזמן פסילה, עבירה לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה ובעבירה של נהיגה ברכב ללא ביטוח, עבירה לפי סעיף 2 (א) לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], תש"ל-1970.

2. בית משפט קמא השית על המערער בגזר הדין את העונשים הבאים: שלושה חודשי מאסר בפועל תוך הפעלת עונש תלוי ועומד של מאסר על תנאי לתקופה של שבעה חודשים, שנגזר על המערער ביום 30.3.14 בתיק 11045-08-13, לריצוי באופן חופף; שמונה חודשים מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו של המערער, והתנאי הוא שהמערער לא יעבור בתקופה הנ"ל עבירה של נהיגה בזמן פסילה או עבירה של נהיגה בלא רישיון נהיגה תקף שאינה מסוג ברירת משפט, וכן הושתה על המערער פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 12 חודשים, תוך שבית משפט קמא הפעיל את הפסילה על תנאי לתקופה של 6 חודשים שנגזרה על המערער בתיק 11045-08-13 לריצוי באופן מצטבר, כך שסה"כ ירצה המערער, על פי גזר הדין, 18 חודשי פסילה. בנוסף הוטלה על המערער בגזר הדין פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 8 חודשים וזאת על תנאי למשך שנתיים, והתנאי הוא שהמערער לא יעבור עבירה בה הורשע או אחת העבירות המפורטות בתוספת הראשונה או בתוספת השניה לפקודת התעבורה ויורשע בה וכן הופעלה ההתחייבות הכספית על סך ₪ 2,500 עליה חתם המערער בתיק 11045-08-13. נוכח עונש המאסר שהושת על המערער, החליט בית משפט קמא שלא לגזור על המערער קנס נוסף, והורה לו לחתום על התחייבות כספית על סך ₪ 8000 להימנע מלבצע, תוך שנתיים, עבירות בהן הורשע.

גזר הדין

3. בגזר הדין הטעים בית משפט קמא, כי ביום 30.3.14 נפסל רישיונו של המערער לתקופה של 18 חודשים בגין עבירה קודמת של נהיגה בלא רישיון תקף. למרות עובדה זו, ולמרות שרישיונו אינו תקף מאז שנת 2004, נמצא המערער נוהג ברכב ביום 7.5.14.
4. נוכח העובדה שלחובת המערער עונש של מאסר על תנאי תלוי ועומד לתקופה בת שבעה חודשים, הפנה בית משפט קמא את המערער לשירות המבחן, לקבלת תסקיר, וזאת טרם הטיעונים לעונש. שירות המבחן מצא בתסקירו, כי מדובר באדם נורמטיבי בדרך כלל העובד ומפרנס את משפחתו לאורך השנים. המערער הסביר לשירות המבחן, כי נהג לשם הסעת ילדיו ללימודים, ולאחר שנעצר, בנוכחות בתו, חש רגש של אשמה ובושה והחל לפעול להגברת המודעות לזהירות בדרכים. שירות המבחן מצא, כי הסיכוי לחזרה על העבירה נמוך והמליץ על הארכת העונש המותנה תוך הטלת צו של"צ משמעותי.
5. לאחר שבית משפט קמא שקל את טענות הצדדים ואת כלל הנסיבות בתיק שבפניו, לא מצא בית משפט קמא לנכון לקבל את המלצת שירות המבחן ולא ראה מקום להימנע מהפעלת עונש המאסר המותנה. בית משפט קמא הטעים, כי ככל שמדובר בעבירה ראשונה מסוג זה, נעה הענישה הראויה במתחם שבין מאסר מותנה למאסר בפועל לתקופה אותה ניתן לרצות בעבודות שירות וזאת לצד פסילת רישיון הנהיגה לתקופה משמעותית, עפ"י תלות בנסיבות המקרה. בית משפט קמא הבהיר, כי לעניין זה יש להבחין בין פסילה שהוטלה בהיעדר התייצבות המערער לפסילה שהוטלה בפניו, בין פסילה שלא הסתיימה עקב אי הגשת בקשה לחישוב לבין פסילה "טרייה" במסגרתה שב המערער לנהוג בתקופה בה מופקד רישיונו בבית המשפט, וכן בין מקרה בו מדובר בעבירה הנ"ל בלבד למקרה בו מצטרפת אליה עבירה נוספת.
6. לגופו של עניין, ציין בית משפט קמא, כי אין המדובר בעבירה ראשונה של המערער. המערער נמצא נוהג בזמן פסילה בשנת 2005 ולחובתו עוד לפחות ארבע הרשעות בגין עבירה של נהיגה כאשר הרישיון אינו תקף תקופה ארוכה. בית משפט קמא הטעים, כי העבירה הנ"ל אינה שונה במהותה מהעבירה של נהיגה בזמן פסילה, וכי היא מתבטאת בצורה דומה של נהיגה בעת איסור ומבטאת זלזול דומה באיסורים שהוטלו על המערער ע"י רשויות המדינה. בית משפט קמא הבהיר, כי בעקבות אחת העבירות הקודמות של נהיגה בלא רישיון תקף הוטל על המערער ביום 9.3.11 עונש מאסר על תנאי לתקופה של שלושה חודשים, אשר לא הרתיע את המערער והוא שב ונמצא נוהג ברכב, שאז הוטל עליו עונש של מאסר בפועל בעבודות שירות, לצד עונש מאסר על תנאי נוסף לתקופה של שבעה חודשים. בית משפט קמא הדגיש, כי גם עונש זה לא הרתיע את המערער, וכי זמן קצר לאחריו נמצא המערער נוהג פעם נוספת וזאת בטרם החל בעונש עבודות השירות.
7. בית משפט קמא הוסיף וציין, כי המערער נעצר לאחר ביצוע העבירות שבנדון, אולם המשיבה הסכימה לבוא לקראתו ולאפשר לו ריצוי עונש של עבודות השירות, שהושת בתיק הקודם, זאת תוך כדי ההמתנה להמשך ההליך בתיק בפני בית משפט קמא. בית משפט קמא הטעים, כי המדובר במחווה של המשיבה

ובהקלה משמעותית לה זכה המערער, כאשר אין לו כל זכות קנויה לכך.

8. באשר למתחם הענישה הראוי בגין עבירה של נהיגה בזמן פסילה, הטעים בית משפט קמא, כי זה ישתנה ממקרה למקרה לפי נסיבותיו, וכי כאשר מדובר בעבירה שנייה, המבוצעת זמן קצר ביותר לאחר הטלת הפסילה וכאשר לעבירה נלווית נסיבה של פקיעת רישיון נהיגה לתקופה ממושכת ועבר מכביד של עבירות חוזרות מסוג זה, העונש הראוי יהיה של מאסר בפועל, אשר במקרה הרגיל ארכו יהיה בין שלושה לשישה חודשים. בית משפט קמא הדגיש, כי לחובת המערער עונש מאסר על תנאי לתקופה של שבעה חודשים, תוך שהטעים, כי מדובר למעשה בענישה בשל העבירה הקודמת, שלא הושתה על המערער, לאור מעין התחייבות מצידו שלא לשוב ולבצע עבירות, אולם משהפר המערער את אותה התחייבות, יש להפעיל את הסנקציה שבצידה, וזאת עוד בטרם גזירת העונש על העבירה הנוספת. בית משפט קמא הוסיף וקבע, כי במיוחד נכונים הדברים כאשר מדובר בעבירה המתבצעת מתוך מודעות וכוונה מלאות, כדוגמת המקרה דנן. נקבע, כי המערער היה מודע היטב למעשיו ולעונש המותנה המרחף מעל לראשו והוא החליט לפעול כפי שפעל, ולפיכך אין לו להלין אלא על עצמו.

9. בנסיבות העניין, דחה בית משפט קמא את המלצת שירות המבחן להאריך את המאסר המותנה והדגיש, כי אי הפעלת המאסר על תנאי תעניק פרס למערער ותפלה אותו לטובה אל מול אזרח שנגדו לא קיים עונש על תנאי, ואשר בנסיבות דומות יידון לריצוי מאסר שבין שלושה לשישה חודשים, כאמור לעיל. בית משפט קמא הוסיף וציין, כי המערער קיבל הקלה משמעותית לעומת מקרים אחרים בהם עתרה המשיבה להפקעת צו עבודות השירות, וכן כי, בנסיבות תיק זה, דומה שלו הייתה המשיבה עומדת על מעצרו של המערער, או שחרורו בתנאים שלא יאפשרו ביצוע עבודות השירות בתיק הקודם, הרי שהמערער היה מרצה את עונש עבודות השירות בגין התיק הקודם במאסר של ממש.

10. עם זאת, בהתחשב בהמלצת שירות המבחן ובהסתמך על כך שהמערער שינה דרכיו, מצא בית משפט קמא, כי במקרה דנן ניתן לחרוג מהכלל בדבר הפעלת עונש המאסר המותנה במצטבר ולא בחופף, וזאת בהתחשב גם בעובדה שהמערער שוחרר בתנאים מכבידים ושהה במעצר בית תקופה לא מבוטלת.

הודעת הערעור

11. המערער מקדים וטוען בהודעת הערעור, כי אינו מקל ראש בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום. המערער מדגיש, כי הודה בביצוע העבירות, הביע וממשיך להביע חרטה על התנהלותו, למד לקחים רבים והבין את פוטנציאל הפגיעה שהיה טמון בהתנהלותו, חש וממשיך לחוש בושה ואשמה כלפי בני משפחתו.

12. המערער מציין, כי הענישה הינה אינדיבידואלית, וכי כל מקרה נדון לפי נסיבותיו וכן כל נאשם נדון לפי נסיבותיו. בנקודה זו טוען המערער, כי טעה בית משפט קמא בקובעו כי העונש הראוי במקרה זה הוא מאסר בפועל. לטענת המערער, שגה בית משפט קמא, עת שלא הפעיל סמכותו בהתאם לסעיף 56

(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין") ולא הורה על הארכת תקופת התנאי במקום הפעלת המאסר על תנאי.

13. המערער מוסיף וטוען, כי בית משפט קמא טעה ביישום עיקרון ההלימה בענישה, הוא העיקרון המנחה בהתאם לתיקון מס' 113 לחוק העונשין. לטענת המערער, לא מתקיים יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו לבין סוג ומידת העונש שהוטלו עליו כאמור בסעיף 40 ב לחוק העונשין. המערער סבור, כי מקריאת גזר הדין עולה בבירור, כי בית המשפט קמא לא עשה אבחנה בין קביעת מתחם העונש ההולם לבין העונש המתאים ו/או הראוי. בנקודה זו מטעים המערער, כי בית משפט קמא קבע כי העונש הראוי יהיה מאסר בפועל, אשר במקרה הרגיל אורכו יהיה בין שלושה לשישה חודשים מבלי לקבוע את מתחם העונש הראוי. המערער מוסיף וטוען, כי במידה שבית משפט קמא התכוון לקביעת מתחם העונש ההולם, אזי הוא טעה היות וקביעתו נסמכת על הישנות העבירה בלבד ועל החומרה בנהיגה בזמן בפסילה.

14. לטענת המערער, בית המשפט קמא התעלם מחלק מהנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, כאמור בסעיף 40 ט' לחוק העונשין. במסגרת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה מדגיש המערער, כי לעבירה לא קדם כל תכנון לביצועה, לא נגרם נזק מביצוע העבירה, המערער מעולם לא היה מעורב בתאונה כלשהי ומעולם לא גרם ולא נגרם נזק כלשהו מנהיגתו, וכן מציין את הסיבה שהביאה אותו לביצוע העבירה (הסעת בתו לביה"ס בתוך הכפר).

15. המערער מוסיף וטוען, כי בית משפט קמא לא התייחס למידת הפגיעה בערך החברתי המוגן ולמדיניות הענישה וכן התייחס, במסגרת קביעת מתחם העונש הראוי, לרכיבי ענישה אחרים, בין היתר, לאורך תקופת פסילת רישיון הנהיגה. עוד טוען המערער, כי שגה בית משפט קמא עת שהחליט לא לחרוג מהמתחם בשל שיקולי שיקום כאמור בסעיף 40 ד' לחוק העונשין.

16. המערער טוען, כי טעה בית משפט קמא בדחותו את המלצת שירות המבחן להטיל עליו צו מבחן למשך 24 חודשים, במהלכם ישתלב המערער בהליך טיפולי וזאת לצד הארכת המאסר המותנה התלוי ועומד וצו של"צ בהיקף גבוה של 200 שעות. לטענת המערער, טעה בית משפט קמא בהתעלמו מהאמור בתסקיר שירות המבחן, לפיו הסיכוי להישנות העבירה הינו נמוך. בנקודה זו מוסיף ומציין המערער, כי בית משפט קמא התעלם מהפעילות ההסברתית אותה המערער קיים וממשיך לקיים באופן התנדבותי, הן בבתי ספר והן בעמותות, לשם הגברת המודעות לבטיחות בדרכים. כמו כן טוען המערער כי בית משפט קמא שגה בהתעלמו מהאמור בתסקיר קצין המבחן לפיו שליחתו לריצוי עונש של מאסר עלולה להביא לרגרסיה משמעותית במצבה הכלכלי של המשפחה ולפגוע באופן משמעותי בהמשך יכולתו של המערער להתפרנס בעתיד.

17. המערער מוסיף ומדגיש, כי החל מחודש 2/15 הינו משולב בהליך טיפולי מטעם שירות המבחן בעכו וכי עד ליום 6/5/15, מספר ימים לאחר מתן גזר הדין, הספיק להשתתף בכל המפגשים שנתקיימו (פעם

בשבוע). לטענת המערער, שליחתו לריצוי עונש של מאסר תביא להפסקת ההליך הטיפולי ולפגיעה בשיקומו ובסיכויי שיקומו. המערער מדגיש בנקודה זו, כי נוכח המלצות שירות המבחן, מחד, ונוכח ההליך הטיפולי בו החל מחודש 2/15, יש מקום לחרוג ממתחם העונש ההולם ולקבוע את העונש הראוי לפי שיקולי השיקום כאמור בסעיף 40 ד' לחוק העונשין.

18. המערער מוסיף וטוען, כי נסיבותיו האישיות והמשפחתיות לא זכו להתייחסות ו/או להתחשבות בגזר הדין. המערער מטעים, כי הוא נשוי ואב ל - 3 ילדים, כאשר נטל הפרנסה העיקרי מוטל על כתפיו. לטענת המערער, בית משפט קמא התעלם מהפגיעה הממשית המתמשכת והצפויה בפרנסת המשפחה במקרה של שליחתו למאסר. עוד טוען המערער, כי שגה בית משפט קמא, בהתעלמו מהחרטה, מהפנמת חומרת העבירה, מהבנת הפסול ומלקיחת האחריות וכן מעברו הפלילי הכולל הרשעה בעבירה אחת בלבד של נהיגה בזמן פסילה.

19. המערער סבור, כי בית משפט קמא התעלם מכך שהמערער ויתר על רכבו והעדיף להשאירו במגרש האחסון כדי למנוע כל סיכוי ו/או סיכון להישנות העבירה.

20. עוד טוען המערער, כי טעה בית משפט קמא בקובעו, כי המשיבה הקלה עימו עת שאפשרה לו לרצות את עונש המאסר שהוטל עליו במסגרת תיק 11045-08-13 למשך 5 חודשים, בדרך של עבודות שירות. המערער טוען, כי טעה בית משפט קמא בהתעלמו מהמחיר הכבד ששילם עקב ריצוי מאסר בעבודות שירות, עקב היותו במעצר בית בפקיעין ביתר שעות היממה שלאחר עבודות השירות ועקב היותו במעצר בית מלא מיום סיום עבודות שירות ועד ליום 28/1/15, וכן עקב היותו עם איזוק אלקטרוני בתוך ביתו והיותו במעצר למשך 7 ימים ובמעצר בית מצומצם מיום 28/1/15 ועד ליום מתן גזה"ד, 3/5/15. המערער מוסיף וטוען בנקודה זו, כי בית משפט קמא התעלם מהעובדה שלא נרשמה לחובתו ולו הפרה אחת במהלך ריצוי העונש בעבודות שירות במשך 5 חודשים ולא נרשמה לחובתו ולו הפרה אחת של תנאי השחרור הקשים שהוטלו עליו בתיק מושא הערעור במשך כשנה.

21. המערער מוסיף וטוען, כי בית משפט קמא לא ערך איזון ראוי בין כל סוגי העונשים שהטיל על המערער הכוללים מאסר על תנאי לתקופה ארוכה, פסילה לתקופה ארוכה, פסילה על תנאי, הפעלת התחייבות וחתימה על התחייבות. המערער סבור שיש בעונשים החמורים הנ"ל, בצירוף הארכת המאסר על תנאי והטלת צו של"צ בהיקף גבוה וכן צו מבחן למשך 24 חודשים, במהלכם ישתלב המערער בהליך טיפולי בשירות המבחן, כדי להשיג את מטרות הענישה.

22. לפיכך ונוכח העובדה שהמערער מצוי בעיצומו של הליך שיקום במסגרת שירות המבחן, מבקש המערער לקבל את ערעורו ולהורות על הקלה בעונשו, כאמור לעיל.

תסקיר שירות המבחן

23. ביום 23.8.15, הוגש במסגרת הליך זה בעניינו של המערער תסקיר של שירות המבחן. שירות המבחן ציין כי, המערער שולב ביום 25.2.15, בקבוצה טיפולית במסגרת שירות המבחן המתמקדת בפיתוח מודעות לדפוסים מכשילים ורכישת כלים ומיומנות אדפטיביים להתמודדות במצבי לחץ ומשבר. אולם בשל גזר הדין במסגרתו נידון לעונש מאסר בפועל למשך 7 חודשים, לצד רכיבי ענישה נוספים, נאלץ המערער לעזוב את הקבוצה.

24. מדיווח מנחות הקבוצה, בה השתלב המערער במסגרת שירות המבחן, עלה כי המערער נכח בכל מפגשי הקבוצה מאז קליטתו ועד ליציאתו מהקבוצה. שירות המבחן ציין בתסקיר בפניי, כי המערער גילה אחריות ומחויבות לקבוצה ולמשתתפים, לקח חלק פעיל והיה מעורב, וכן ביטא חווייתו כי כשל בהתנהלותו וחש תחושות תסכול, בושה וכעס בצד נכונות להיעזר בהליך הקבוצתי במטרה לפעול למען שינוי אורחות חייו. שירות המבחן הוסיף וציין, כי בקשת המערער במסגרת הליך זה, להשתלב מחדש בהליך הטיפולי, התקבלה בשירות המבחן, אך בעת הזו לא התאפשרה קליטתו מחדש בקבוצה, נוכח חופשת הקיץ וחופשת החגים ורשימת המתנה לקבוצה.

25. עוד ציין שירות המבחן בתסקיר, כי משיחה שערך עם המערער, ביטא האחרון פליאה ואכזבה רבה מגזר הדין. המערער תיאר בפני שירות המבחן את חששותיו מהשלכה על משפחתו של ריצוי עונש מאסר בפועל על ידו, הן מבחינה כלכלית והן מבחינת דימוי המשפחה וההשפעות הרגשיות על אשתו וילדיו. המערער הוסיף וציין בפני שירות המבחן, כי מאז גזר הדין המשיך לעסוק בעבודתו כעיתונאי וכן המשיך לעסוק בפעילותו ההתנדבותית וההסברתית לבני נוער ולקהילה בתחום הבטיחות בדרכים. כמו כן, הביע המערער את חששו פן ריצוי של עונש מאסר בפועל, יקשה עליו לשוב ולהשתלב במעגל העבודה ולשקם את חייו.

26. המערער הדגיש בפני שירות המבחן את רצונו לשוב ולהשתלב בהליך טיפולי קבוצתי במסגרת שירות המבחן וציין, כי חש נתרם מהשתלבותו בקבוצה. המערער הוסיף וציין, כי הקבוצה היוותה עבורו מראה להתנהלותו הכושלת ובאמצעותה קיווה כי יוכל לרכוש כלים להתמודדות מיטיבה עם מצבי משבר ואתגרים בעתיד.

27. שירות המבחן המליץ בתסקירו בפניי לשקול לקצר את עונשו של המערער, כך שיתאפשר להמירו לעונש של מאסר בפועל שירוצה בעבודות שירות, לצד מאסר על תנאי משמעותי וצו מבחן למשך 24 חודשים, במהלכם ישתלב המערער בהליך טיפולי במסגרת שירות המבחן. יוער כבר בנקודה זו, כי המלצתו הנ"ל של שירות המבחן אינה ישימה מבחינה משפטית, במקרה שבפנינו, זאת בהינתן המאסר על תנאי התלוי ועומד נגד המערער. עם זאת, הסכים ב"כ המשיבה בדיון בפניי, כי בית המשפט יצא מנקודת הנחה, כי המלצת שירות המבחן הינה להורות בדבר הארכת המאסר על תנאי, כפי שעולה מתסקיר שירות המבחן, אשר הוגש בפני בית משפט קמא.

28. בדיון בפניי חזר ב"כ המערער על האמור בהודעת הערעור. ב"כ המערער ביקש להעדיף את שיקולי השיקום על פני שיקולי הגמול וההרתעה, בציינו כי בית משפט קמא התעלם באופן מוחלט משיקולי השיקום במקרה דנן. ב"כ המערער טען, כי המערער נרתם להליך שיקומי החל מחודש פברואר ועד לחודש מאי וכי הוא מוכן להמשיך להשתתף באותו הליך במשך תקופה של 24 חודשים נוספים. לטענת ב"כ המערער, ייצא אינטרס הציבור נשכר משיקומו של המערער. עוד ציין ב"כ המערער, כי כיום מצוי המערער תחת תנאי שחרור מגבילים, כי חירותו ופרנסתו נפגעו וכן טען, כי המערער ריצה מאסר בעבודות שרות בגין התיק הקודם. עוד נטען, כי רכיבי הענישה הנוספים שהושתו על המערער בגזר הדין אינם קלים וכן כי קיים במקרה דנן סיכוי של ממש כי המערער ישתקם, מה גם שהמערער מבצע בעצמו פעילות הסברתית בנושא בטיחות וזהירות בדרכים. לפיכך, ביקש ב"כ המערער, כי בית המשפט יבטל את רכיב המאסר בפועל בפסק הדין ויורה בדבר הארכת המאסר על תנאי התלוי ועומד נגד המערער.

29. מנגד, ביקש ב"כ המשיבה לדחות את הערעור, בציינו כי לא נפלה טעות משפטית בגזר הדין וכי העונש שהושת על המערער אינו חורג באופן קיצוני מרמת הענישה הנוהגת.

ב"כ המשיבה הטעים, כי בית משפט קמא אפשר חפיפה מוחלטת בין עונש המאסר בפועל לבין עונש המאסר על תנאי המופעל ובכך התחשב בדיון של המערער. ב"כ המשיבה הדגיש כי המערער ביצע את העבירות שבפנינו בהיותו בפסילה ועובר לתחילת ריצוי עונש של עבודות שירות שהושת עליו בתיק קודם. לטענת ב"כ המשיבה, אין לקבל את טענת המערער, לפיה לא היה תכנון מוקדם לבצע את העבירות, שכן נסיבות העניין מעידות אחרת. עוד טען ב"כ המשיבה, כי לא קיים במקרה דנן שיקול שיקומי המאפשר לבית המשפט לסטות ממתחם העונש ההולם ולהשית על המערער ענישה מקלה, מה גם שיהא בכך כדי להפלותו לטובה לעומת נאשמים אחרים, אשר לא תלוי ועומד נגדם עונש של מאסר על תנאי. לגרסת ב"כ המשיבה, יש לזקוף לחובת המערער את הכבדת עונש המאסר בפועל על בני משפחתו, שכן הדבר רובץ לפתחו בלבד. ב"כ המשיבה טען, כי בית משפט קמא שקל את שיקוליו האישיים של המערער, כמו גם את תקופת שהייתו במעצר בית, ואיזן נכונה בין כל השיקולים השונים.

דין והכרעה

30. המערער עותר בערעורו בפניי לבטל את רכיב המאסר בפועל בן ה- 3 חודשים, שהושת עליו בגזר הדין, תוך הפעלת המאסר על תנאי בן ה- 7 חודשים בחופף וחלף זאת להאריך את המאסר על תנאי הנ"ל, זאת תוך העדפת שיקולי השיקום על פני שיקולי הגמול וההרתעה. השאלה הנשאלת, לפיכך, הינה- האם יש מקום, בנסיבות העניין שבפנינו, לבכר את שיקולי השיקום ולהקל בדיון של המערער, כמבוקש על ידו? התשובה לשאלה הנ"ל הינה, לדידי, שלילית, זאת כפי שיובהר ויפורט להלן.

31. המערער הורשע, כאמור, בפני בית משפט קמא בביצוע עבירות שעניינן נהיגה בזמן פסילה, נהיגה ללא רישיון נהיגה ונהיגה ללא פוליסת ביטוח בת תוקף.

אין צורך להכביר במילים באשר לחומרת עבירות התעבורה בהן הורשע המערער, מה גם שעברו התעבורתי של המערער מוסיף נופך של חומרה להתנהלותו במקרה דנן.

עמוד 7

להמחשת האמור לעיל יפים דבריו הבאים של בית המשפט העליון, כפי שנאמרו מפי כב' השופט רובינשטיין ברע"פ 1211/12 אברהם ישראלי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 15.02.2012):

"לגופו של עניין, נסיבותיו המשפחתיות של המבקש אינן קלות, ומעוררות אהדה אנושית. עם זאת, עברו בתחום התעבורה מצביע על זלזול מתמשך בחוק. במקרה דנן, חשיבותה של ענישה מחמירה אינה מתמצית אך בהרתעת הרבים, אלא גם במניעת סיכון לבאי הדרך."

כמו כן נקבע ע"י כב' השופט רובינשטיין במקרה נוסף, כי **"עבירות נהיגה בפסילה ללא ביטוח וללא רישיון, יש בהן לא רק דופי פלילי אלא אף מוסרי כפול: הסיכון המובהק לעוברי דרך (וגם לנוהג עצמו), וזו עיקר, וכן קשיים במימוש פיצויים בעקבות תאונות דרכים אם אלה יקרו חלילה בעת נהיגה כזאת [...]** ומכל מקום הטלתם על קופת הציבור" (רע"פ 665/11 אבו עמאר נ' מדינת ישראל (לא פורסם) - פסקה ז).

עוד נקבע, מפי כב' השופט לוי ברע"פ 6115/06 מדינת ישראל נ' אבו-לבן (פסקה 5) כי:

"נדמה כי אין צורך להרחיב אודות החומרה הכרוכה בנהיגה בזמן פסילה. בביצוע מעשה כזה מסכן הנהג, שכבר הוכיח בעבר כי חוקי התעבורה אינם נר לרגליו, את שלום הציבור - נהגים והולכי רגל כאחד; הוא מבטא זלזול בצווים של בית-המשפט; הוא מוכיח, כי לא ניתן להרחיק אותו נהג מהכביש כל עוד הדבר תלוי ברצונו הטוב..."

ומהתם להכא: 32.

במקרה שבפנינו עסקין במערער, אשר נהג ביום 7.5.14 ללא רישיון נהיגה בתוקף משנת 2004 וחרף פסילת רישיונו על ידי בית משפט בגזר דין קודם, שניתן ביום 30.3.14, כמו גם חרף עונש של מאסר על תנאי בן 7 חודשים, שהושת על המערער בגזר הדין הנ"ל. זאת ועוד, המערער העז לבצע את העבירות שבפנינו עובר לתחילת ריצוי מאסר בעבודות שירות, אשר הושת עליו בגזר הדין הקודם הנ"ל, שניתן לאחר הרשעת המערער בביצוע העבירה של נהיגה ללא רישיון נהיגה של המערער (תוקף רישיון הנהיגה של המערער פקע למעלה מ-6 חודשים). די באמור לעיל כדי ללמד, כי המערער זלזל בהתנהלותו הנ"ל במערכת החוק והמשפט במדינתנו, במיוחד נוכח העובדה שהמערער נהג, בהיותו פסול מנהיגה, זאת כחודש וחצי מיום מתן גזר הדין שהורה על פסילתו מלנהוג למשך 18 חודשים.

33. הדין עם ב"כ המשיבה בטיעונו בפניי, לפיו לא קיימים במקרה דנן שיקולים כלשהם המצדיקים העדפת הפן השיקומי על פני הפן התגמולי - עונשי, מה גם שהמערער לא ניצל את הזדמנות הפז שניתנה לו בגזר הדין הקודם, במסגרתו הושת עליו עונש של מאסר בפועל בדרך של עבודות שירות. לאמור לעיל אוסיף, כי מעבר לגזר הדין הקודם הנ"ל, שניתן כאמור ביום 30.3.14, קיימות, לחובת המערער, הרשעות קודמות בעבירות תעבורה נוספות, לרבות הרשעות בעבירות דומות של נהיגה ללא רישיון נהיגה וכן בעבירה של נהיגה בזמן פסילה.

אין לקבל את טענת המערער, לפיה לא קדם תכנון לביצוע העבירות, שכן ברי כי התנהלותו של המערער, בנסיבות העניין, מלמדת בדבר תכנון המעשים. עוד יצוין בנקודה זו, כי היותו של הנאשם אדם נורמטיבי בדרך כלל והשלכות ריצוי המאסר בפועל עליו ועל בני משפחתו אינם מהווים טעמים המצדיקים מתן מעמד של בכורה לפן השיקומי וסטייה ממתחם העונש ההולם, מכוח סעיף 40ד(א) לחוק העונשין. אין, לפיכך, מקום לאמץ את המלצת שירות המבחן ולהקל בדינו של המערער במקרה שבפנינו, מה גם ששירות המבחן, כידוע, בוחן ומתמקד בפן השיקומי ואילו על בית המשפט לבחון את מכלול שיקולי הענישה, לרבות את שיקול הגמול וההרתעה (ראה: ע"פ 2015/13 פלוני נ' מ"י, (פורסם בנבו) 10.8.13).

34. בהתאם להוראת סעיף 55(א) לחוק העונשין, על בית המשפט להורות ככלל בדבר הפעלת מאסר על תנאי תלוי ועומד. ניתן, מכוח סעיף 56(א) לחוק הנ"ל להורות בדבר הארכת המאסר על תנאי, מטעמים שיירשמו. דא עקא, שבנסיבות המקרה שבפנינו, נוכח חומרת העבירות בהן הורשע המערער ונוכח עברו התעבורתי והתנהלותו, כאמור לעיל, הרי שצדק בית משפט קמא עת שהחליט שלא להאריך את המאסר על תנאי. בית משפט קמא הקל בדינו של הנאשם, בכך שהורה בדבר הפעלת המאסר על תנאי בחופף לעונש המאסר בפועל שהושת על המערער, ובכך איזן כיאות בין כל השיקולים הרלוונטיים לעניינו.

35. אי לכך, אין מקום להתערב בגזר דינו של בית משפט קמא, מה גם שהענישה שהושתה, כאמור, בגזר הדין על המערער, אינה חורגת כלל מרמת הענישה הנוהגת במקרים דומים והיא אף נוטה לקולא. בנקודה זו תצוין ההלכה העולה מדבריו הבאים של ביהמ"ש העליון בע"פ 6007/13 חוסאם אבו שהאב נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 20.01.2015):

"כידוע, הלכה פסוקה היא כי אין ערכאת הערעור מתערבת בעונש שנגזר על ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים בהם טענה הערכאה הדיונית טעות של ממש או כאשר העונש שהושת על ידה חורג באופן קיצוני מרמת הענישה המקובלת בנסיבות דומות [ראו, למשל: ע"פ 1242/97 גרינברג נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו) (3.2.1998); אבו כף נ' מדינת ישראל (2.6.2008)]".

36. סיכומו של דבר, הערעור נדחה.

ניתנה והודעה היום כ"ג תשרי תשע"ו, 06/10/2015 במעמד הנוכחים.

רונית בש , שופטת